

מעל לראשו של רפאל. רפאל המשיך כי כהונתו, ללא השפעה מעשית כלשהי, כי שכל אדם במישר-החוק ידע שהוא צל פוליטי.

באותו זמן עלה כוכבו של פקיד בכיר, שקט ואהוד, שנהנה במפתיע מאמונם של גולדה ושל אבן גם יחד — תכונה נדירה ביותר.

השטחים המוחזקים

צעד ראשון

לקראת פלסטין

ההחלטה עצמה היא חיובית. בצו המוסל של הצבאי הוכרו על קיום בחירות חדשות בכמה מן הערים המישניות בודה המערי בית. הן תיערכנה בהתאם לחוק הירדני.

הגדה, הרואים בכך צעד ראשון לקראת הגדרה עצמית פלסטינית וגיבוש הנהגה לאומית חדשה. במהלך הבחירות, הם מקי וויס, יקומו כוחות ואישים חדשים, ייערך ויכוח על הגורל האומי, תיבחר מנהיגות מקומית שתוכל להפוך, בבוא היום, לממי שלה לאומית.

ללא חרות פוליטית. אולם עצם עריכת הבחירות, ללא שינוי המצב, לוקה בחסר.

הערכים דרשו שיתמנה קצין-מחוז ערי בי, שיפקח על הבחירות. אך המושל קבע שהפיקוח יהיה בידי מישרד-הפנים הישראלי.

בגדה אסורה עדיין כל פעילות פוליטית. אין רשות לערוך אסיפות, לקיים כינוסים ארציים או מקומיים, לדון בנושאים מדיניים, לקבוע מה יהיה גורל פלסטין.

בתנאים כאלה, בחירות אמיתיות אינן אפשריות. הדבר פותח פתח לטענה כי אלה תהיינה בחירות מבויימות, בהסות הי כובש — טענה שתושמע בלי ספק על-ידי אויבי ריזון המדינה הפלסטינית, ובראשם ממשל רידן ואירגוני הפיראיון.

אש צולבת בעזה. עד כמה עדין מעי מזר של ראשי-העיר, הנבחר וחת שילטון הכיבוש, מוכיחה פרשת ראש עיריית עזה, ראשד אל-שאווה.

בשעתו התפלאו על כי האיש העז בכלל לקבל לדין תפקיד זה, מנהיגי עזה, שפעלו תחת הכיבוש הישראלי ב-1957, נענשו קשות על-ידי המצרים בחוזרם, ערנו והוצאו להורג. אך העז בעל-החן מקומי לקבל מינוי מטעם המושל הישראלי לראש שות העיר?

תעלומה זו התבהרה כאשר נתגלתה כי ביתו גופתו של מפקד הפיראיון, שהסתתר שם בחסותו, ושהתאבד לבסוף, ברור כי אל-שאווה קיים יחסים הדוקים עם הפיראיון, בשעה שעמד במגע הדוק עם הרמישן הצבאי.

השבו, כאשר הופיע על מסכי הטל-וויזיה הישראלית, יכול היה כל אורח להתרשם מאישיותו. אל-שאווה נתגלה כאדם מרשים, בעל תודעה לאומית מפותחת ורי מה אישית גבוהה. מי שחשב שאין לפלסטינים מנהיגים, יכול היה להיווכח שטעה, אך ישראלים רבים חשו לראשונה מה קשה מצבו של מנהיג פלסטיני, העומד באש הי צולבת של מדינות-ערב, הפיראיון והכיבוש הישראלי.

הכית שלא פוצין. תוך כדי כך נתעוררה שאלה נוספת. במיקרים דומים נוהג צה"ל לפוצץ את ביתו של אדם שנתן מחסה לפיראיון. בארץ תו שבוע עברה בצפון ישראל משפחה ערבית שנתנה מחסה לפיראיון, אך לא העזה לתת לו מחסה.

שרהביטחון, בהסכמה גולדה מאיר, חת ליט לחיגו הפעם ממכלל זה כלפי ראש עיריית עזה, כדי לשמור על האיש, השקול היה ענייני: אם ייעלם ראש-עירייה זה, לא תהיה בכלל מנהיגות מוכרת לאנשי

הרצועה, והפיראיון יהפכו שוב לשליטי הי ציבור. השאלה היא: מהו הבסיס המוסרי לכל מדיניות פיצוץ הבתים במיקרים כאלה? איך אפשר לדרוש מערבי לעשות מעשה, שהיה נחשב לתמועב אילו נעשה, למשל, על-ידי יהודי בימי מלחמת המחתרת — הסגרת אדם לשילטון-כיבוש זר?

יחסים מרחביים

השריפה

בעיני השכנים

„מערכת השבועון הלא-ציוני, העולם הזה, שבועלי הוא ח"כ אורי אבנרי, הידוע במלחמתו התקיפה נגד ממשלתה של גולדה והמתנגד לכיבוש הישראלי בשטחים, עלתה הלילה באש. אין ספק כי גורמים ימניים קיצוניים ביצעו זאת, כנקמה על הקו הפוליטי של אבנרי.“

דעה זו של פרשן רדיו קאהיר, ביום השישי האחרון, היתה פחות או יותר הדעה שהתקבלה ברחבי המרחב כולו. ההצתה במשרדי מערכת העולם הזה, שבועה ביום החמישי שעבר לאחר הצית, הפכה מקום נכבד במהדורות העברית ומדורי הפרשנות של מדינות ערב כבר למחרת היום.

התנגשות נוספת. רדיו רבת-עמון חזר על דברי רדיו קאהיר, ידע להוסיף ממקורות משלו כי חמישה אנשים נפצעו במהלך הכיבוש. רדיו טאוט אל-ערב ראה במעשה ההצתה חלק ממסכת האיומים והאלימות שמפעילים חוגי הימין בישראל נגד המתנגדים לכיבוש השטחים: „אין זו ההתנגשות הראשונה בין שני הכוחות, קבע הפרשן, לפני השריפה הנוכחית, היתה פעולה דומה נגד מערכת עיתון המפלגה הקומוניסטית, בישראל, רק"ח. ועוד לפני כן, היה נסיון לרצוח את מזכיר רק"ח, מאיר וילנר — לאור היום, באמצע רחוב ראשי של תל-אביב.“ טאוט אל-ערב האשים את השלטונות הציוניים ב„רש" לנות בכוחה תחילה.“

מטעמי נוחיות פוליטית ברורים, לא העלה אף אחד מאמצעי התקשורת הערביים את האפשרויות האחרות: שההצתה בוצעה בידי מטורפי-ידת או חוגי הפשע המאורגן. את התיאוריה החדר-שמעית השלים אל-אהראם הקאהירי, בגליון יום השבת שלו: „מעשי ההצתה מעיד על הקשר ההדוק בין האופי הציוני והאופי הנאצי, כך טיפלו אנשיו של היטלר במתנגדיהם.“

דת

סכנה חמורה:

שירות בצה"ל

שעה שחוגים דתיים קיצוניים הסעירו השבוע את המדינה באיומי רצח חסרי תקדים על הפאתולוגים, בחרה לה דמות מרכזית של המפ"ל מטרה אחרת להתקפה: צה"ל. היתה זו הרבנית רחל נריה, אשתו של ח"כ המפ"ל, הרב משה צבי נריה, תושבת כפר הרוא"ה, אחת ממנהיגות תנועת האשה-הדתית-לאומית, שלפני כשנה יזמה את מפעל ההתנדבות לשירות לאומי של בנות דתיות, כתחליף לשירות בצה"ל.

השבוע, כאשר התפטרה מראשות מפעל ההתנדבות של הבנות הדתיות, יצאה הרבנית נריה בהשמצה חסרת תקדים של צה"ל והחילול המשרות בו. טענה הרבנית נריה: „בצבא יש הרבה יותר הפקרות מאשר בחיים האזרחיים... אפילו בשביל הבנים עצמם... השירות בי צבא הוא תקופה של ירידה באורח החיים... הסכנה הזאת היא חמורה יותר מהסכנה בהסתונית.“

מה הסבירו „החבר" הצעיר ר"ם? „הסבירה הרבנית נריה בראיון שהעניקה לכתב מעריב לוי יצחק הירי-שלמי: „אני מתנגדת בתחלט לגיוס בנות לצה"ל. גיוס כל הבנות — גם חילוניות... אשה המביאה לעולם שישה-שמונה ילדים תורמת לעם ישראל לא פחות, ואפילו הרבה יותר — מאשר חיילת המשרתת שנה-שנתיים בצבא ויולדת רק שניים-שלושה ילדים.“

מה קרה לרבנית נריה, ששינתה לפתע את דעותיה, החליטה לפרוש מראש מפ" (המשך מעמוד 27)

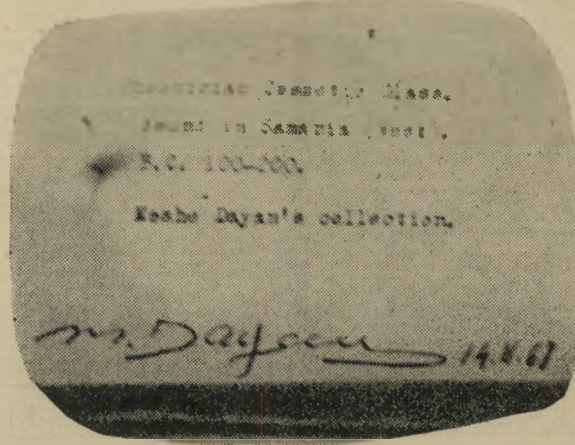
שוד

העתיקות

של משה דיין

אני יודע, הנושא נדוש, בנאלי. על בולמוס העתיקות של משה דיין כבר נכתב לא אחת בעיתונות. בדרך כלל, לבר שה הביקורת צורה של דקירות סאטי-ריות קלות, שאיש לא התייחס אליהן ברצינות.

עבודה שלו. לצורך גילוי העתיקות והער בתן לביתו השתמש שר הביטחון לא אחת בבולדוזרים, מנופים, משאיות ואפ"י לו הליקופטרים מרכוש הצבא. זה שנים שמשה דיין מוכר עתיקות באמצעות „משכית" וחנויות העתיקות א"ר

חתימה אישית

זוהי חתימתו האישית של שר הביטחון משה דיין, באנגלית, כפי שהיא מופיעה על גבי תווית מיוחדת המצורפת לפריט עתיקות המוצא למכירה, כשעליו מצויין: „מאוספו של משה דיין.“

בעיתון „וולד קוינס" המופיע בארצות-הברית, התפרסמה בחודש יולי מודעה המציעה עתיקות מאוספו של דיין, שנאסף על ידו בניגוד לחוק, למטרות מסחר ולא כתחביב.

שר במלונות, „הילטון" ו„שרתון". המימ צאים הארכיאולוגים נמכרים בקופסאות הדורות, מרופדות קטיפה, כשכל אחת מהן נושאת את הכתובת „מתוך אוספו הי פרטי של משה דיין." וכוללות את חתימתו האישית. זכוכית פניקית, שדוגמתה ניתן לרכוש ב-300 ל"י, נמכרת ב„משכית" ב-1600 ל"י. אחד מסוחר-העתיקות בתל-אביב משמש כסוכן של מר דיין, המביא לביתו את האספנים „הכבדים" מ"חול"ל. אספן כזה רכש לפני זמן-מה בביתו מימצא ב-30,000 ל"י.

אנף העתיקות לא שמע רשמית על הי אוסף הארכיאולוגי הענק של שר-הביט"חון (ואם שמע, לא מצא לנכון להגיב). המישטרה העלימה עין עד כה מהפרת החוק הבורה. שר החינוך, כפי שלמדנו, אינו מעלה על דעתו ששר בישראל יתעלם בירדעין מהחוק. עד לנאומו של אבנרי בשבוע האחרון לא מצא שום חבר כנסת לנכון להביע דעה נבדון. פובליציסטים ואנשי-רוח, העוסקים בעניות תרבות, לא הקדישו שורה לנושא. ארכאיולוגים לא פצו פה. קשר שתקיה אחד

מאת דן בן-אמוץ

את העתיקות הנמכרות ב„משכית" ראייתי במר עיני וצילמתי. בשיחה טלפונית, בה העמדת פנים כסוכנו של סוחר אמריקאי המעוניין לרכוש 50 עתיקות מאוספו של דיין, אמרה לי מנהלת החנות שהדבר ניתן לביצוע, ושעלי לסור לשם כך לחינות, ולשוחח עם הגברת רות דיין.

גדול נקשר סביב המוזיאום הפרטי של דיין. נדמה לי שהגיעה השעה לדבר גלויות, ולדון ברצינות בתופעה הפלילית הזו שמה שוד עתיקות. קיים במדינה הזו חוק הנקרא „פקודת עתיקות" משנת 1929, האוסר בפרוש על כל אדם להפוך, או לחפש באופן אחר, עתיקות, בין באדמתו ובין באדמת אחרים, אלא אם כן קיבל רישיון לכך ממנהל מחלקת העתיקות. סעיף 7 אומר שרישיון כזה יינתן רק לי מי שמסכותו המדעית מובטחת די הצורך ע"י אגודות או מסדות-מדע. העובר על החוק צפוי לקנס של 200 לירות שטרלינג, סעיף 22/7 קובע שכל אדם שאינו בעל רישיון, והוא סוחר בעתיקות, ייאשם ב"עבירה ויהיה צפוי למאסר של שישה חודשים, או לקנס של 100 לירות שטרלינג, או לשני העונשים כאחד.

(א) האם קיבל מר דיין רישיון ממנהל אגף העתיקות לחפור עתיקות באדמות המדינה ובשטחים הכבושים (שמהן, אגב, לפי החוק הבינלאומי, אפילו המדינה אינה רשאית להוציא עתיקות) ולהעבירן לביתה?

בפני החוק הזה, על 30 סעיפים, שווים כל אורחי המדינה, חוק מאזרה מכובד אחד ששמו משה דיין. זה למעלה מ-20 שנה שמר דיין חופר עתיקות ללא רישיון בשעות הפנאי, ובחלק ניכר משעות הי

(ב) האם הודיע דיין לאגף העתיקות על האתרים הארכיאולוגים שגילה, ועל כל מימצא שחפר, כפי שהחוק תובע מכל אורח?